

Islamic Scripture and Practice on Sexual Behaviors Among High School Muslim Adolescents: Narathiwat Province

Kannapa Chaiprasit¹, Wannee Chansawang² and Pajongsil Pergmark³

¹Graduate (Family and Community Nursing),

E-mail : s4657001@psu.ac.th

²M.Sc. (Public Health) Associate Professor,

³Ph.D. (Social and Behavioral Sciences), Lecturer,
Public Health Nursing Department, Faculty, Faculty of Nursing,
Prince of Songkla University, Hat Yai

Abstract

This descriptive study aimed to identify the level of sexual behaviors and examine the association between Islamic scripture and Islamic practice, sexual behaviors of high school Muslim adolescents in Narathiwat province. The sample was 256 Muslim adolescents studying in two selected high schools that provide academic courses along with religious teaching. Quota sampling method was used to recruit subjects. Data were collected using a questionnaire comprising three main parts: 1) sexual behaviors, the reliability of each part was at an acceptable level (0.72 - 0.82) 2) knowledge according to Islamic scripture, and 3) Islamic practice relevant to sexual behaviors. Descriptive statistics, and Pearson's product moment correlation were used for data analysis.

Results showed that sexual behavior of high school Muslim adolescent students in Narathiwat province was very appropriate. Islamic practice relevant to sexual behaviors was positively correlated with their sexual behaviors at a moderate level ($r = 0.33, p < 0.01$). Findings from this study suggest that vigorous religious practice should be promoted among Muslim adolescents.

Keywords: Islamic scripture and practice, Muslim adolescents, Narathiwat province, sexual behaviors

ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: จังหวัดนราธิวาส

กรรณภา ไชยประสิทธิ์¹, วรณีย์ จันทรสว่าง² และผจงศิลป์ เฟิงมาก³

¹นักศึกษาปริญญาโท (การพยาบาลครอบครัวและชุมชน),

²วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), รองศาสตราจารย์

³Ph.D.(Social and Behavioral Sciences), อาจารย์

ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางเพศ และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในคำสอนศาสนาอิสลาม และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นมุสลิมที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสายสามัญควบคู่กับการสอนศาสนา จำนวน 256 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ พฤติกรรมทางเพศ ความรู้ในคำสอนศาสนาอิสลาม และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแต่ละส่วนอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (0.72 - 0.82) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับเหมาะสมมาก การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($r = 0.33, p < 0.01$) ผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า แนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้วัยรุ่นมุสลิมมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม คือ การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ: ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม, จังหวัดนราธิวาส, พฤติกรรมทางเพศ, วัยรุ่นมุสลิม

บทนำ

จังหวัดนราธิวาสเป็นหนึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย มีประชากรจำนวน 703,146 คน ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 82 นับถือศาสนาอิสลาม และร้อยละ 21.17 ของประชากรเป็นวัยรุ่น (บุตร และ สัมภเวสี, 2546) จากรายงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส (2546) พบว่า นักเรียนชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 10.9 และ 13.6 ในจังหวัดนราธิวาสเคยมีประสบการณ์ทางเพศ อายุเฉลี่ยที่เคยมีเพศสัมพันธ์ เท่ากับ 15 - 16 ปี มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักและเพื่อนสนิท เพียงร้อยละ 11.7 และ 16.7 จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าวัยรุ่นส่วนหนึ่งในจังหวัดนราธิวาสมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร และมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย นับเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข แนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยป้องกันปัญหาดังกล่าว คือ การให้ความรู้เรื่องเพศแก่วัยรุ่น ซึ่งแหล่งให้ความรู้เรื่องเพศแก่วัยรุ่นมีอยู่หลายแห่ง สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่จะให้ความรู้เรื่องเพศแก่สมาชิกในครอบครัว โรงเรียนเป็นสถาบันที่สองที่จะขัดเกลาให้ความรู้เรื่องเพศในด้านทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องเพศและการอยู่รวมกันกับเพื่อนต่างเพศในเชิงสังคมที่กว้างขึ้น ส่วนสถาบันศาสนาเป็นสถาบันที่ให้ความรู้ในแง่ของคุณธรรม จริยธรรม สำหรับศาสนาอิสลามสอนให้มุสลิมทุกคนปฏิบัติตามคำสอนในคัมภีร์อัล - กุรอาน โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่วัยบรรลุนิติภาวะ นั่นคือ วัยรุ่นมุสลิมทุกคนจะต้องเรียนรู้คำสอนและปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด ในคำสอนศาสนาอิสลามได้สอนให้มุสลิมใช้ชีวิตคู่ที่ผ่านการสมรสอย่างถูกต้อง และห้ามปฏิบัติกิจกรรมที่จะนำมาซึ่งประเวณีนอกสมรส (จาริก และมูห์มัด, ม.ป.ป.; ยูซุป, 2533) ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาจะประกอบด้วย การปฏิญาณตน การละหมาด การถือศีลอด การบริจาคซะกาต และการประกอบพิธีฮัจญ์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้มุสลิมทุกคนกระทำแต่ความดี ละเว้นความชั่ว (สุพัตรา, 2542) ดังนั้นหากวัยรุ่นมุสลิมมีความรู้ในคำสอน และปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด น่าจะส่งผลให้วัยรุ่นมุสลิมมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมได้

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยในช่วงปี พ.ศ.

2536 - 2546 พบว่ามีการศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมน้อยมาก จากการศึกษาบทบาทหญิงชายด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ และการปฏิสัมพันธ์ต่อการบริการสาธารณสุขของหญิงไทยมุสลิมจังหวัดสงขลา (ชาญชัย, สนิท และทิพย์วัลย์, 2544) พบว่า กลุ่มตัวอย่างหญิงมุสลิม กลุ่มอายุ 15 - 20 ปี ร้อยละ 6.2 มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ในกลุ่มนี้ร้อยละ 91.7 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่อรักซึ่งเป็นสามีในปัจจุบัน ส่วนชายมุสลิม ร้อยละ 5.5 เริ่มมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ตั้งแต่ อายุ 13 ปี โดยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพื่อน (ร้อยละ 54.6) หรือคู่อรัก (ร้อยละ 36.4) นอกจากนี้จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่นทั่วไป พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ ทัศนคติ และความเชื่อเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นทั่วไป ซึ่งได้แก่ การมีนัดและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม การแตะต้องสัมผัสระหว่างชายหญิงในเชิงชู้สาว (ดารุณี, 2540) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนราธิวาส และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิม โดยการศึกษาพฤติกรรมทางศาสนา ศึกษาเฉพาะการปฏิญาณตน การละหมาด และการถือศีลอดเท่านั้น เนื่องจากการบริจาคซะกาต เป็นหลักปฏิบัติสำหรับมุสลิมที่มีความพร้อมทางด้านทุนทรัพย์ ส่วนการประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นหลักปฏิบัติสำหรับผู้ที่มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและทุนทรัพย์ วัยรุ่นเป็นวัยที่ไม่มีความพร้อมด้านทุนทรัพย์ เนื่องจากยังไม่มีรายได้หลักเป็นของตนเองจึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักปฏิบัติใน 2 ประการนี้ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนราธิวาส
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนราธิวาส

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาประชากร เป็นนักเรียนชายหญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม และกำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการสอนสายสามัญควบคู่กับการสอนศาสนาอย่างมีแบบแผนชัดเจนในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของโคเฮน (Cohen, 1988) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 256 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling) โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในแต่ละโรงเรียนในโควตาที่เท่ากัน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 128 คน และกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง จำนวนเท่ากันโรงเรียนละ 64 คน จากนั้นเลือกนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย สรุปลำดับกลุ่มตัวอย่างที่ได้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 เท่ากับ 82, 104 และ 70 คน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และ ข้อมูลของบิดามารดา/ผู้ปกครอง 2) ความรู้ในคำสอนศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ จำนวน 11 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 2 อันดับ คำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรครูดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) K-R 20 ได้เท่ากับ 0.72 3) การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิม ประกอบด้วย การปฏิบัติกิจกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิม ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์และพฤติกรรมทางเพศ จำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตรา-

ส่วนประเมินค่า 3 อันดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ คำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.82

การแปลผล การพิจารณาระดับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมใช้การแบ่งระดับอิงเกณฑ์ (ยูดี, มาลี, ยาวลักษณ์, วิไล, พรรณวดี และรุจิเรศ, 2543) โดยหาค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามทั้งชุด ซึ่งอยู่ระหว่าง 0 - 2 และแบ่งค่าเฉลี่ยเป็น 3 ระดับ ซึ่งคำนวณช่วงคะแนนพิสัย (rang) โดยใช้สูตร

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้} - \text{คะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้}}{3}$$

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผ่านคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และขออนุญาตเก็บข้อมูลจากโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย อธิบายวิธีการดำเนินการวิจัย ขอรายชื่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ที่นับถือศาสนาอิสลาม จากนั้น สุ่มรายชื่อนักเรียนในแต่ละชั้นปี พบกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยให้การพิทักษ์สิทธิก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นให้นักเรียนตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำมาใส่ในกล่องที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้ ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยข้อมูลพฤติกรรมทางเพศใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (pearson's product moment correlation) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวนทั้งหมด 256 คน เป็นเพศชาย และเพศหญิงจำนวนเท่ากัน มีอายุระหว่าง 15 - 20 ปี (อายุเฉลี่ย 17.48 ปี) ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และสายการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ สำหรับเขตที่พักอาศัยมีทั้งพักอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ในด้านการศึกษาทางศาสนาอิสลามพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนได้เรียนศาสนาทั้งที่บ้านและในสถานศึกษา โดยการเรียนรู้ในสถานศึกษามีทั้งการเรียนนอกระบบ ได้แก่ เรียนตาดีกา และเรียนอ่านคัมภีร์อัล-กุรอานในระบบ ได้แก่ เรียนในโรงเรียนสายสามัญที่มีการสอนศาสนาควบคู่ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ด้านความสามารถในการอ่านคัมภีร์อัล-กุรอาน เล่มเล็กและเล่มใหญ่ ส่วนใหญ่สามารถอ่านได้ในระดับพอใช้

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิม พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 77.34 มีพฤติกรรมทางเพศอยู่ในระดับเหมาะสมมาก อีกร้อยละ 20.31 ของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมทางเพศในระดับเหมาะสมปานกลาง มีเพียงร้อยละ 2.35 ที่มีพฤติกรรมดังกล่าวไม่เหมาะสม (ตาราง 1)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทางเพศเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมทางเพศที่สอดคล้องกับคำสอนศาสนาอิสลาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และปฏิบัติเป็นประจำในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนพฤติกรรมทางเพศที่ขัดกับคำสอนศาสนาอิสลาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติ ยกเว้นการสบตาเพศตรงข้ามที่ไม่ใช่เครือญาติทางสายโลหิต การสัมผัสเพศตรงข้ามที่ไม่เป็นที่อนุมัติในอิสลาม และการดูสิ่งพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ ที่กระตุ้นความรู้สึกทางเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (ตาราง 2)

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิม พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมในระดับปานกลาง ($r = 0.33, p < 0.01$) ส่วนความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมในระดับต่ำ ($r = 0.20, p < 0.01$) (ตาราง 3)

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 77.34 มีพฤติกรรมทางเพศอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้รับการศึกษาทางด้านศาสนาทั้งในกระบวนการให้การศึกษที่บ้านจากบิดามารดา และกระบวนการให้การศึกษาศาสนาของสถานศึกษา โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเรียนศาสนาทั้งเรียนตาดีกา เรียนอ่านคัมภีร์อัล-กุรอานที่มีสยิด เรียนในโรงเรียนสายสามัญที่มีการสอนศาสนาควบคู่ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ซึ่งการที่กลุ่มตัวอย่างได้เรียนศาสนาทำให้มีความรู้ในคำสอนศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ เท่ากับ 0.81 (ตาราง 4) จากคะแนนเต็ม 1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เป็นอย่างดี ซึ่งเมื่อบุคคลมีความรู้จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (มุณีเราะฮฺ บินตุ อับดุลเกาะฟูร, 2532) ดังนั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในคำสอนศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศเป็นอย่างดี จึงอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมด้วย

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของระดับพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับพฤติกรรมทางเพศ	จำนวน (N = 256)	ร้อยละ
เหมาะสมมาก	198	77.34
เหมาะสมปานกลาง	52	20.31
ไม่ค่อยเหมาะสม	6	2.35

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมทางเพศที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง (N = 256)

พฤติกรรมทางเพศ	ระดับพฤติกรรม					
	ปฏิบัติเป็นประจำ		ปฏิบัติเป็นบางครั้ง		ไม่เคยปฏิบัติ	
1. ท่านมองเพศตรงข้ามด้วยสายตาที่บ่งบอกให้ทราบว่าท่านสนใจเขา	29	(11.3)	182	(71.1)	45	(17.6)
2. ท่านแต่งกายฮิญาบ (หญิง) หรือท่านแต่งกายโดยปกปิดส่วนของร่างกายตั้งแต่สะดือถึงหัวเข่า (ชาย)	115	(44.9)	119	(46.5)	22	(8.6)
3. ท่านถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้ามที่มีฮิญาบที่น้อย	33	(12.9)	117	(69.1)	46	(18.0)
4. ท่านใช้เครื่องหอมต่างๆ เช่น น้ำหอม โคลโลญจน์ในที่ชุมชน*	52	(20.3)	60	(23.4)	16	(6.3)
5. ท่านบอกให้เพศตรงข้ามทราบว่าท่านสนใจเขา	17	(6.6)	105	(41.0)	134	(52.3)
6. ท่านอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้ามในที่ลับตาคน	15	(5.9)	73	(28.5)	168	(65.6)
7. ท่านไปที่สถานบันเทิง เช่น ร้านคาราโอเกะ ผับ ฯลฯ	4	(1.6)	39	(15.2)	213	(83.2)
8. ท่านมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม	9	(3.5)	10	(3.9)	237	(92.6)
9. ท่านสนใจและชอบมองบุคคลเพศเดียวกัน	12	(4.7)	58	(22.7)	186	(72.7)
10. ท่านสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง /ช่วยตัวเอง	22	(8.6)	89	(34.8)	145	(56.6)
11. ท่านดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น ไวน์ เบียร์ สุรา	3	(1.2)	18	(7.0)	235	(91.8)
12. ท่านดูสิ่งพิมพ์หรือสื่อลามก เช่น ภาพโป๊ หนังสือ นิตยสาร	16	(6.3)	130	(50.8)	110	(43.0)

* N = 128 คน (เฉพาะเพศหญิง)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมทางเพศ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปร		
	1	2	3
1. พฤติกรรมทางเพศ	1.00		
2. ความรู้ในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม	.20**	1.00	
3. การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม	.33**	.19**	1.00

** p < .01

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้ในคำสอนของศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มตัวอย่างรายข้อ และโดยรวม

ความรู้ในคำสอนศาสนาอิสลาม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ	ค่าคะแนน	
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
1. หลักคำสอนของศาสนาอิสลามกล่าวว่า ความต้องการทางเพศเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์	.73	.45
2. หลักคำสอนของศาสนาอิสลามกล่าวว่า การถือศีลอด เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยยับยั้งความต้องการทางเพศได้	.89	.31
3. การมีเพศสัมพันธ์ของชายหญิงมุสลิมที่ยังไม่ได้แต่งงาน เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม	.97	.16
4. การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรสของตน เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม	.97	.17
5. การครองตนเป็นโสดเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม	.70	.46
6. ศาสนาอิสลามห้ามสวดาเพศตรงข้ามที่มีโชฎิญาติฟีน้อง	.78	.41
7. ศาสนาอิสลามอนุญาตให้ชายหญิงที่ไม่ได้แต่งงานกัน อยู่ตามลำพังสองต่อสองในที่ลับตาคนได้	.91	.29
8. ศาสนาอิสลามอนุญาตให้ชายหญิงที่ไม่ได้แต่งงานกัน ถูกเนื้อต้องตัวกันได้	.90	.30
9. ศาสนาอิสลามอนุญาตให้หญิงมุสลิม ใช้น้ำหอมพรมกายในที่ชุมชนได้	.70	.46
10. การช่วยตัวเองเมื่อมีความต้องการทางเพศ เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม	.64	.48
11. ศาสนาอิสลาม กล่าวว่า บุคคลที่สามารถ ระบุความต้องการทางเพศจะได้รับผลบุญตอบแทน	.72	.45
โดยรวม	.81	.35

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมทางเพศเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมทางเพศที่ขัดกับคำสอนศาสนาอิสลาม แต่มีบางส่วนของกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติเป็นบางครั้ง ได้แก่ การสวดาเพศตรงข้ามที่ไม่ใช่เครือญาติทางสายโลหิต การสัมผัสเพศตรงข้ามที่ไม่เป็นที่อนุมัติในอิสลาม การดูสิ่งพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ ที่กระตุ้นความรู้สึกทางเพศ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวอาจชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การสวดาเพศตรงข้ามที่ไม่ใช่เครือญาติทางสายโลหิตทั้งนี้อาจเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังแสดงออก ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์อาจทำให้วัยรุ่นบางคนไม่สามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ บางครั้งอาจมีอารมณ์อ่อนไหวและหวั่นไหวไป

กับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งอาจทำให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย (WHO, 1999)

2. การสัมผัสเพศตรงข้ามที่ไม่เป็นที่อนุมัติในอิสลาม ทั้งนี้อาจเนื่องกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ ทำให้มีความรู้สึกหรืออารมณ์ความต้องการทางเพศมากขึ้น (สุชาติ และวรรณิ, 2541) ประกอบกับโรงเรียนในปัจจุบันเป็นโรงเรียนสหศึกษา ไม่ได้แยกชายหญิง ดังเช่นสมัยก่อน จึงทำให้นักเรียนมีโอกาสใกล้ชิด มีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น อาจเริ่มต้นจากความเป็นเพื่อน และให้ความสนิทสนมตามแบบของความเป็นเพื่อนเท่านั้น และความสัมพันธ์นั้นอาจพัฒนาขึ้นจนอาจมีความสัมพันธ์ทางเพศกันในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการ

ศึกษาของจรรยา (2539) ประพิมพร (2543) อนงค์ (2544) และอรชร (2544) พบว่า ระดับชั้นของพฤติกรรมทางเพศจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ กล่าวคือ ในวัยรุ่นที่เคยอยู่ตามลำพังสองต่อสองกับเพศตรงข้ามมักมีพฤติกรรมจับมือถือแขน กอดจูบ และมีเพศสัมพันธ์กันมากที่สุด และนอกจากนี้ยังพบว่า การแตะต้องสัมผัสระหว่างชายหญิงในเชิงคู่สามีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (จรรยา, 2539; ดารุณี, 2540; อรชร, 2544) และสามารถทำนายพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ได้ (ดารุณี, 2540; อรชร, 2544)

3. การดูสิ่งพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ ที่กระตุ้นความรู้สึกทางเพศ อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีการซื้อขายอย่างแพร่หลาย และมีให้เลือกหลายชนิด โดยบุคคลทุกเพศทุกวัยสามารถหาซื้อได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ ยังมีสื่อทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ที่สามารถดูได้ตลอดเวลา จึงทำให้วัยรุ่นมีโอกาสได้รับสื่อดังกล่าวได้ง่าย สะดวก และรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจันท์แรม (2539) พบว่า วิดีทัศน์หรือภาพยนตร์เป็นสื่อที่กระตุ้นความรู้สึกทางเพศได้มากที่สุด และการอ่านหนังสือ การดูภาพยนตร์และการรับสื่อที่ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (จรรยา, 2539; นรินทร์, 2544; อรชร, 2544) และสามารถทำนายพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ได้ (อรชร, 2544)

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: จังหวัดนราธิวาส

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมในระดับปานกลาง ($r = 0.33$, $p < .01$) ส่วนความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมในระดับต่ำ ($r = 0.20$, $p < 0.01$)

แสดงว่าวัยรุ่นมุสลิมที่มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาดีมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมทางเพศเหมาะสมมากขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาประกอบด้วย

- 1) การปฏิญาณตน จะช่วยเตือนให้วัยรุ่นมุสลิมระลึกถึงหลักศรัทธา โดยเฉพาะการศรัทธาต่ออัลลอฮ์และ

นบีมุฮัมมัด และศรัทธาต่อคำสอนของพระองค์ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติตามคำสอน 2) การละหมาด จะช่วยให้วัยรุ่นมุสลิม ได้สำรวมจิตใจระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้าของที่บริสุทธิ์ และฝึกคุณธรรมต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยขัดเกลาจิตใจตนเองให้สะอาด และฝึกการเอาชนะใจตนเองไม่ตามอารมณ์ใฝ่ต่ำ โดยเฉพาะอารมณ์ความต้องการทางเพศ และ 3) การถือศีลอด เป็นการละเว้นจากการกิน การดื่ม การเสพสิ่งต่าง ๆ การมีความสัมพันธ์ทางเพศ ตลอดจนการอดกลั้นอารมณ์ใฝ่ต่ำทั้งหลาย ดังคำกล่าวของท่านนบีมุฮัมมัด (รอซูล) ที่ว่า ".....และบุคคลใดขาดความสามารถที่จะสละโสดได้ก็ให้ถือศีลอด เพราะการถือศีลอด ทำให้ลดความต้องการทางเพศ" (จาริก และมุหัมมัด, ม.ป.ป.) ดังนั้นการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม จึงมีความสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทัศนัย, วรานุช และรุจน์ (2539) พบว่า นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้รับการอบรมสั่งสอนเป็นอย่างดีในเรื่องศาสนบัญญัติที่ว่าด้วยการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของนักเรียนในเรื่องนี้อย่างชัดเจน ดังคำพูดจากการสนทนากลุ่มที่ว่า

"เช็กซ์ เป็นเรื่องบาป เป็นเรื่องของคนไม่เคร่งศาสนา หรือไม่ได้เรียนศาสนาถ้าคนเคร่งครัดต่อศาสนาเรื่องเช็กซ์จะไม่เข้าใกล้ตัวเราเลย ถ้าเราไปทำ จะรู้สึกกลัวอยู่ตลอดเวลา เหมือนกับทำผิดต่อพระเจ้า เพราะพระเจ้าเห็นตลอดเวลา"

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนราธิวาส แต่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = 0.33$, $p < 0.01$) เท่านั้น ทั้งนี้ คาดว่าน่าจะยังมีอีกหลายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น เช่น ทัศนคติต่อความรัก ค่านิยมต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส เจตคติต่อเรื่องเพศ (ขวัญชนก, 2541; ณัฐฤดี, 2541; อรชร, 2544) การรับรู้ผลของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ความคิดเห็นของเพื่อนเกี่ยวกับการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ลักษณะพฤติกรรมกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในเรื่องเพศ ลักษณะการพักอาศัย การเที่ยวสถานเริงรมย์ การใช้สิ่งเสพติด

การมีน้ด และอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม การแต่ด้อง สัมผัสระหว่างชายหญิงในเชิงชู้สาว (จันทร์แรม, 2539; ดารุณี, 2540) ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้ พบว่า ร้อยละ 44.50 กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นมุสลิมอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ซึ่ง สิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลมีสถานบันเทิงต่าง ๆ รวมทั้ง สถานบริการทางเพศ มากกว่า 40 แห่ง เช่น สถาน ดิสโก้เธค ร้านคาราโอเกะ ร้านน้ำชาริมถนน (สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส กระทรวงสาธารณสุข, 2546) สถานที่เหล่านี้อาจเป็นแหล่งดึงดูดให้วัยรุ่นเข้าไปใช้ บริการ ทำให้วัยรุ่นชายหญิงได้พบกัน โอกาสที่จะสัมผัส หรือจับเนื้อต้องตัวกันเกิดขึ้นได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาความเป็นหญิงชาย และพฤติกรรมทางเพศที่ เกี่ยวข้องกับอนามัยเจริญพันธุ์ในกลุ่มมุสลิมภาคใต้ของ ประเทศไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่อาศัยในเขตเมือง มีการไปเที่ยวสถานดิสโก้เธค ร้านคาราโอเกะตีม่น้ำชา ริมถนนเวลากลางคืน หรือไปดูหนัง โดยวัยรุ่นหญิงจะแอบ ไปกันโดยไม่คลุมศีรษะ วัยรุ่นชายมีการดื่มเบียร์ สุรา และสูบบุหรี่ และมีการจับเนื้อต้องตัวกัน (ศรีธัญญา และ เพ็ญพักตร์, 2544)

สำหรับความรู้ในคำสอนของศาสนาอิสลามที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำ ($r = 0.20, p < 0.01$) กับพฤติกรรมทาง เพศของวัยรุ่นมุสลิม (ตาราง 3) แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่า วัยรุ่นมุสลิมจะมีความรู้ในคำสอนของศาสนาอิสลามที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศมากน้อยเพียงใดก็ตาม มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.20, p < .01$) และอาจมีปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ดังที่ ได้กล่าวมาแล้ว

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น มุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนราธิวาสอยู่ใน ระดับเหมาะสมมาก การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา อิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศมีความสัมพันธ์ ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.33, p < 0.01$) กับ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายจังหวัดนราธิวาส ส่วนความรู้ในคำสอนศาสนา

อิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศมีความสัมพันธ์ ทางบวกในระดับปานต่ำ ($r = 0.20, p < 0.01$) กับ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายจังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาในคั้งนี้แสดงให้เห็นว่า แนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้วัยรุ่นมุสลิมมีพฤติกรรม ทางเพศที่เหมาะสม คือ การส่งเสริมให้ปฏิบัติกิจกรรม ทางศาสนาอย่างเคร่งครัด ดังนั้นในโรงเรียนควรคงไว้ซึ่ง การให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอต่อไป ครอบครั้ว และผู้นำศาสนาในชุมชน ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติ กิจกรรมทางศาสนา พร้อมทั้งชี้แนะ และส่งเสริมให้ เยาวชนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา ดวงแก้ว. (2539). **ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- จันทร์แรม ทองศิริ. (2539). **พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของ วัยรุ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน. การค้นคว้า แบบอิสระ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, คณะ สาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.**
- จารึก เชนเจริญ. และมุหัมมัด พายับ. (ม.ป.ป.). **เพศสัมพันธ์ ในอิสลาม. กรุงเทพฯ: ส.วงศ์เสียม.**
- ชาญชัย เรื่องขจร, สนิท อุโพธิ์ และทิพย์วัลย์ เรื่องขจร. (2544). **บทบาทหญิงชายด้านอนามัยการเจริญ พันธุ์และการปฏิสัมพันธ์ต่อการบริการสาธารณสุข ของหญิงชายไทยมุสลิมจังหวัดสงขลา. รายงาน การวิจัยโครงการพัฒนางานวิจัยด้านเพศภาวะ มิติ ทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ชุดที่ 1. จรรยา เศรษฐบุตร และบุปผา ศิริวิศิณี. (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.**
- ดารุณี ภูษณสุวรรณศรี. (2540). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมี เพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร. คณะสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.**

- ทัศนัย ชันทยาภรณ์, วรรณุช ชินวรโสภาค และรุจน์ โกมลบุตร. (2539). รายงานผลการศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดการศึกษาเรื่องสุขภาพในภาวะเจริญพันธุ์ (Reproductive Health) สำหรับนักเรียนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ศึกษากรณีจังหวัดยะลาและปัตตานี” ม.ป.ท.: องค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข (PATH / Thailand).
- นรินทร์ ท้ายเมือง. (2544). ปัจจัยทางด้านสื่อสารมวลชนที่มีผลต่อการกระทำความผิดทางเพศของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประพิมพ์พร อันพาพรหม. (2543). การศึกษาค่านิยมทางเพศ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุนีเราะฮ์ บินดู อับดุลฆะมาฟูร์. (2532). อิสลามธรรมนุญแห่งชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- ยูซุฟ ก็อรฎอวี. (2533). ะหลาลและหะรอมในอิสลาม. (พิมพ์ครั้งที่ 2), (บรรจง บินกาซัน, ผู้แปล). นราธิวาส: นารามี่เดีย.
- สุชาติ โสภประยูร, และวรวรรณี โสภประยูร. (2541). เพศศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2542). สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยมครอบครัว ศาสนา ประเพณี. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส กระทรวงสาธารณสุข. (2546 ก). รายงานผลการดำเนินงานสาธารณสุขประจำปี 2546. นราธิวาส: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส.
- _____. (2546 ข). สรุปผลการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี จังหวัดนราธิวาส ประจำปี 2541-2545 จังหวัดนราธิวาส. นราธิวาส: สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนราธิวาส.
- ศรันธยา บุญนาค และเพ็ญพักตร์ ทองแท้. (2544). ความเป็นหญิงชาย และพฤติกรรมทางเพศที่เกี่ยวข้องกับอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มมุสลิมภาคใต้ของประเทศไทย. รายงานการวิจัยโครงการพัฒนางานวิจัยด้านเพศภาวะ มิติทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ชุดที่ 1.
- อรชร อัจฉวีลาภ. (2544). พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุตร น้อยทับทิม และสมเกียรติ จันทนู (บรรณาธิการ). (2546). นราธิวาสวันนี้: ข้อมูลทั่วไปปี 2546. นราธิวาส: โรงพิมพ์นราธิวาส.
- World Health Organization. (1999). **Coming of age: From facts to action for adolescent sexual reproductive health.** Switzerland: WHO.